

myśliwych“, na kateri je z izredno živahno naravnostjo naslikal, kako se v Schoenbrunnu poklanjajo lovci cesarju ob njegovi petdesetletnici.

„**Zveza poljskih umetnikov**“ se je ustanovila v Krakovu. Vsako leto hoče prirediti razstavo raznih umetnin, ki so jih izvršili poljski umetniki doma in v tujini. Krakovski umetniki so stopili zato v dogovor s poljskimi slikarji na Dunaju, v Monakovem in v Parizu. Za boljša dela se bodo dajale pohvale in nagrade.

„**Harmonia**“ v Krakovu.

Ljubiteljem glasbe v Krakovu je ustanovil doktor Henryk Jordan glasbeno društvo „Harmonia“, katero se lepo razvija. „Harmonia“ je nekaka krakovska „Meščanska godba“. Njen veliki orkester prireja „ljudske koncerte“ za nizko vstopnino. Društvo ima 2139 udov. Predsednik mu je zdaj Edmund Klemensiewicz. „Harmonia“ se v sezoni deli na dva dela. Eden gre v Zakopane, kjer ga dirigira Stanislaw Czyżowski, drugi ostaja v Krakovu, kjer ga vodi poljski skladatelj

A. Langer. Zdaj ima „Harmonia“ svoje prostore v starem gledališču, a si želi sezidati kmalu svoj lastni dom.

Spomenik Chopinu, slavnemu skladatelju poljskemu, bodo postavili v Varšavi. Predsednik odbora je grof Dienheim-Brochocki.

„**Towarzystwo oświaty ludowej**“ v Krakovu je nastopilo letos svoj devetnajsti letnik. Društvo ima ta namen, da razširja poljske knjige med preprostim ljudstvom. Zdaj ima v zahodni Galiciji 648 čitalnic, v vzhodni Galiciji 85 in dve v Šleziji. V osemnajstih letih je „Towarzystwo“ razširilo med ljudstvom 117.000 knjig, ki so vredne 116.000 K.

„**Przewodnik bibliograficzny**“. Kdor se bavi s poljsko književnostjo, dobi ves njen sodobni pregled v „Przewodniku bibliograficznym.“ Izhajal je doslej s podporo „Znanstvene akademije“, zdaj ga je pa prevzela knjižgarna Gebethner i. dr. v Varšavi.

Marcel Nencki. V Peterburgu je umrl prošli mesec kemik svetovne slave, Marcel Nencki. Rojen v Božyskah v kielevski guberniji iz poljske rodbine, je študiral najprej modroslovje na „Jagelonskem vseučilišču“ v Krakovu, pozneje v Jeni in Berlinu. Ker je hotel spoznati natanko fiziološko kemijo in njeno zvezo z biologijo, se je učil tudi zdrav-

Portretna študija.

Slikal Fr. Hrovat.

vilstva in l. 1870. s tem namenom dovršil medicinske nauke v Berlinu. Čez dve leti je postal asistent kemije na patološkem zavodu v Bernu in začel predavati kot docent na tamošnjem vseučilišču. Odslej je neprenehoma preiskoval prirodne tajnosti. Težko je najti kako vprašanje v biologiji, patologiji, bakteriolo-

giji ali fiziologiji, s katerim se ne bi bil bavil v svojih spisih. Posebno pozornost je zbudila njegova razprava o zvezi rastlinskega zelenila (filoporfirina) z barvilom živalske krvi (hematoporfirina). Prav klasiško pa imenujejo strokovnjaki njegovo razpravo „O sestavah beljakovine“. L. 1892. je prevzel Nencki vodstvo bakteriološkega in kemičnega oddelka na peterburškem vseučilišču. Vlada ga je poslala večkrat, zlasti ob epidemijah, da je s sanitarnimi komisijami preiskoval bolezni in omejeval epidemije. V tem poslu je bil v srednji Aziji in na Kavkazu.

Domenico Morelli. Dne 19. januarija so se zbrali v Neapolu umetniki in razni mestni dostojanstveniki, da proslavé spomin zamrlega slikarja Domenika Morellija. Paskal Vilari, osebni prijatelj umrlega, je poročal o njem. Morellija so kot malega dečka odločili za kovača. Obiskoval je pa risarsko šolo in tu se je navdušil za slikarstvo. Učitelji so mu obetali lepo bodočnost; zato je pustil misel na kovaško obrt in se nadalje uril v svoji stroki. Kot mlad mož se je zaročil s sestro omenjenega Vilarija, Virginijo, ki je bila ženska izredno plemenitega značaja in čudne vztrajnosti. Živela sta v bornih razmerah; pa žena ga je navduševala, da je vztrajal. Živela sta srečno. Poročevavec trdi, da se zlasti zadnje čase umetnikovega življenja čitata v njegovih delih dve jasni potezi: krščanski heroizem Virginije in pa krepka poezija Domenika samega. Njegove verske slike imajo visoko vrednost.

„Balzacova nagrada“. Pariška „Société des Gens de lettres“ je razdelila nedavno trem pisateljem takozvano „Balzacovo nagrado“ v znesku 2000 fr. Zanimivo je, kako je nastala ta nagrada. Ta zaklad ni od pisatelja Balzaca; zakaj njemu je, kakor menda vsem umetnikom, manjkalo pred vsem — denarja . . . Za to nagrado gre hvala Ameriki. Ko so bili razprodani vsi spisi Balzacovi, je neki ameriški založnik v Čikagi začel misliti, kako bi založil Balzacova dela na novo in jih kolikor možno veliko razprodal. Imenovanemu francoškemu društvu je stavil ponudbo, da mu bo poslal 100 frankov za vsako lastnoročno pismo, s katerim bo kak član tega društva priporočil novo izdanje Balzacovih del. Ponudbo so sprejeli in sklenili, da iz teh denarjev napravijo „Balzacovo nagrado“. Delo se je razprodajalo neverjetno hitro, in založnik je v kratkem času za 20 priporočil poslal društvu znatno svotico 2000 frankov. S temi je letos „Société des Gens de lettres“ počastila tri francoske romanopisce.

Don Ramon Campoamor, eden izmed najvplivnejših španskih pisateljev, je lani umrl. Ramon Maria de las Mercedes de Campoamor y Campoosorio je bil rojen l. 1817. Učil se je najprej zdravilstva, a to ni ugajalo njegovemu pesniškemu duhu. Najprej se je vrgel v politične boje v smislu liberalnih idej,

a slednjič je pustil politično delovanje in pisal leposlovne, modroslovne in estetične sestavke. Iz pozitivističnih in panteističnih modroslovnih zistemov si je sestavil nekak aristokratično-liberalen sestav. Višje vrednosti pa so njegova pesniška dela, zlasti njegove nove pesniške oblike „doloras“, „humoradas“ in „cantares“, ki se pa dajo težko strogo ločiti druga od druge. V „dolori“ je stara španska romanca združena z ono melanholično ironijo, ki jo poznata Heine in Byron, le da Campoamor v „doloro“ rad zavija globočje, filozofične ideje, in da jo včasih razširi v baladno obliko. Ako je v pesmi več ironije, postane „humorada“, ki ima po navadi epigramatsko obliko; „cantara“ pa je zložena v navadnih trohejskih verzih kastilske narodne pesmi, kakor so nam znani iz Herderjevega „Cida“. Vse mišljenje in čuvstvovanje španskega ljudstva izraža Campoamor v teh lahkih pesmicah, zdaj šaljivo, zdaj otožno, in po pravici slovó nekatere kot biseri novejšé španske romantike. Ravno tako slavne so tudi njegove „Drobne pesmi“, (Pequeños poemas). Jako radi beró Španci njegov pesmótvor „El licenciado Toralba“. Toralba je čarobnik in šaljivec, podoben nemškemu „Faustu“ ali poljskemu „Twardowskemu“. Kot globoko dušeslovno sliko hvalijo „Los amores de una santa (Ljubezni svetnice). Manj sreče je imel z glediškiimi igrami, od katerih so se ohranile na odru samo „Cuerdos y locos“. Iz raznih estetično-modroslovnih spisov je sestavil „Poetiko“.

Georges Brandes. O tem znanem estetu in slovstvenem zgodovinarju so razni listi mnogo pisali ob šestdesetletnici njegovega rojstva, katero je praznoval nedavno. Rojen je bil l. 1842. v Kodanju. Ker je Brandes najslavnejši danski pisatelj, katerega ime je znano po celi Evropi, so Danci ta njegov jubilej praznovali jako slovesno, in državni zbor je sklenil, da naj dobiva od države dosmrtno častno plačo. Veliko je potoval, prebral vse važnejše književne pojave, mnogo pisal in predaval doma in po svetu. Njegovo najznamenitejše delo so „Glavne književne struje v 19. stoletju“. Iz njegovih del smo si o njem naredili sledečo sodbo: V verskih nazorih ne stoji na krščanskem stališču, ker sledi odpadniku Rénanu. Književna načela je zajel od Francozov Sainte-Beuva in H. Taina. V socialnem oziru združuje liberalizem z modernim demokratizmom. Kot modroslovec je pozitivist in darvinist, njegova estetika pa je v prvi vrsti zgodovinska in dušeslovna. Po teh slednjih spisih se je proslavil. Za predmet si vzame gotovo književno osebnost, zamisli se v vse njene kulturne in dušeslovne okoliščine ter iz tega studija podaja žive, krepko očrtane, duhovito popisane slovstvene portrete. Ker ima izredno gibčen in fin slog, očaruje duhove bolj z eleganco in briljantno fineso svojih misli, kakor pa z globokostjo svojih načel. Sovražen je Rusom, a jako naklonjen Poljakom, o katerih je napisal večjo knjigo „Polen“.